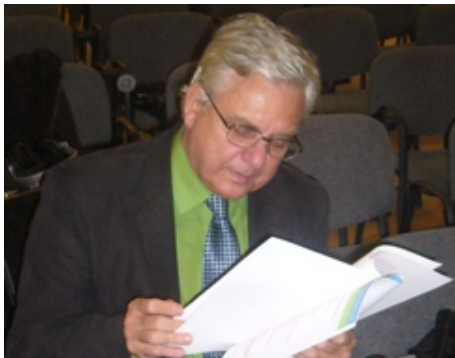

A romakérdés megoldásához rövid és hosszú távú intézkedésekre egyaránt szükség van, s minden esetben tekintettel kell lenni az érintett népcsoportok sajátosságaira – véli Duray Miklós felvidéki magyar politikus és közíró, aki erről a témáról múlt pénteken tartott előadást Budapesten a Cigány Tudományos és Művészeti Társaság XXI. konferenciájának megnyitásakor. Duray előadásában felvázolt néhány lehetőséget, amelyek a számbeli kisebbségek jövője szempontjából fontosak, nem téve különbséget a cigányok és nem cigányok között. Hangsúlyozta: tekintettel kell lenni az egyes népcsoportok adottságaira. Előadásában arra a különbségre figyelmeztetett, ami az asszimiláció, a beilleszkedés és az illeszkedés között áll fenn.

A megjelent tudósításokból azonban kiderült, hogy rosszul értelmezték szavait, mivel nem tettek különbséget a beilleszkedés és az illeszkedés között. Az MTI ezért visszatért a témához, és felkérte a politikust, hogy részletezze azt. A számbeli kisebbségek ügyében három meghatározó szemlélet létezik – nyilatkozta kedden az MTI-nek Duray. „A legdurvább a homogenizálás, az asszimiláció” – jegyezte meg.

Hozzátette: „Magyarul, társadalmi vonatkozásban ez jelenti a megsemmisítést.” „A humánus, sőt liberális megközelítés az integráció. Ez annyit jelent, hogy a létezőt egy másik létezőbe kell beilleszteni, de a két létező nem egyenrangú. Csak az egyiknek kell viszonyulnia a másikhoz. Ez társadalmi viszonylatban a szórványosodást eredményezi.

Ezt nevezik beilleszkedésnek” – pontosította a második szemlélet lényegét a politikus. „De van egy harmadik lehetőség is: a standardizáció. Ez magyarul illeszkedést jelent, ami ebben a

vonatkozásban autonómia” – szögezte le.

„A saját azonossági tudattal rendelkező csoportoknak, közösségeknek közösen kell megtalálniuk, kidolgozniuk az együttélés feltételeit. Ehhez nem csupán politikai akarat, hanem törvények is kellenek. A cigányoknak évszázadokon át volt autonóm szervezettségük, önkormányzati rendszerük, a vajdarendszer. Ezt a 20. század második felében sikerült szétverni” – magyarázta Duray, akinek meggyőződése: a jövő szempontjából ez utóbbi a leginkább elfogadható szemlélet.

Belső igény és külső fogadókészség

Kérdésre válaszolva, hogy vajon a roma autonómiához mi szükséges a Magyarországon létező kereteken túl, a felvidéki magyar közíró elmondta: „Minden autonómia megteremtéséhez ugyanaz szükséges. Belső igény és külső fogadókészség. Szerintem a jelenlegi kisebbségi önkormányzati rendszer, ami önmagában elég jó, a magyarországi cigányoknak nem elégséges. Persze vannak rosszabb helyzetben lévő cigányok is, ott, ahol a vajdarendszert szétverték és kisebbségi önkormányzat sem létezik.”

„Egyik a munkanélküli segélyek és a munkanélküliség közötti távolság rövidre zárása és a közmunkákhoz való viszonyítása, a másik a segélyrendszer és az iskoláztatási kötelezettség összezárása” – válaszolta arra a kérdésre, milyen intézkedéseket tartana szükségesnek a probléma enyhítésére rövid távon.

A hosszabb távú megoldással, az autonómiával kapcsolatban pedig úgy vélekedett: „A cigány társadalomnak is van felzárkózási igénye. Az autonómia erre ad megoldást. Ez nem helyhez kötődést jelent. Több mint száz évvel ezelőtt kitalálták a kulturális vagy a személyi elvű autonómiát. Miért nem akarunk erről tudomást venni? Az autonómia nem varázsszó, sem átok. Egyfajta közigazgatási megoldás a kulturális különbözőség kezelésére.”

Ami a romaproblémában való közép-európai helyben járást illeti, Duray úgy látja, „valószínűleg egy oka van, mint minden létező társadalmi bonyodalom megoldása elnapolásának: nem merünk szembenézni a valósággal. A magyar kérdés sem Trianonban sűrűsödött meg. Sokkal korábban. A cigányság ügye több mint hatszáz éve jelen van társadalmunkban. Az Árpád-háziak a jászokat és a kunokat letelepítették. Hatalmi utódaik a cigányokat nem tudták erre kényszeríteni vagy rávenni. Ez nem egyoldalú gond.”

(MTI)